

vers

Boda Edit

Vasreszelék

Memoárvers

Láttam a falansztert, másfél mázsa vasreszelék az éves kvóta, értelmetlen munkák és szenvedések kínreszeléke.

Sok mérnökre van szükség – így fogadtak 1989-ben a későbbi Zilahi Elméleti Liceum matematika–fizika szakán. Meg sok vasesztergályosra. Ha nem leszel mérnök, még lehetsz esztergályos, ha nem leszel esztergályos, legyél éltraktorista! Anyagismeretet és a vasmegmunkálás módszertanát románul tanultuk, pedig még magyarul sem értettem, mibe csöppentem bele.

Korábban anyámat többedmagával – mind egy szálíg csakis nőket – a községi rendőrségre citálták, letolvajozták és -fotózták őket, a rendőrség utcai hirdetőtáblájára megszegyenítőleg kifüggesztették a képet, így leplezve le a szocialista mintagazdaság, a kollektív szövetkezet megkárosítóit, hiszen néhány kukoricaszáron elvéve maradt pár cső, amit szénában is hiányt szenvedő állataik jászlába dobhatnak, és ezzel maguk önös hasznára spekulálva közösséget rombolnak.

Korábban apám a Tövishátról, az Isten háta mögül, a vasúthálózatból szinte teljesen kieső, évmilliók óta alvó Szilágyságból Temesvárra zárandokolt zsiradékért, ám egykori katonaszákja – amivel később egyetemre indulok – üresen maradt. Amikor a Bánát fővárosába megérkezett, éppen nem volt dugi áru, vagy hát nem pont neki, s így bánatában – ahogy mesélte – majdnem a Bégába vetette magát.

A nyolcadik osztályt befejezve kiszabadultam ugyan a decemberig tartó iskolai szőlőszedésből, de fél évig még reszelgetnem kellett a vasat. Akkor még nem szakadt nyakamba a funári szivárvánnyal alárántott kolozsvári ég, és a sétatéri trikolór padok sem láttak még engem szerelmes narancsként ücsörögni.

1989. december 21-én nem volt hó. Szívszakadva rohantam a falu főutcáján hazafelé. Mert megbukott! Úgy megbukott, hogy azonnal átkapcsoltunk a román tévécsatornára, holott máskor sohase néztük.

Hamarosan megírtam „Az apostol”-ra hajazó elbeszélő költeményemet, és pár világszabadság-rabiga verset is. Aztán már-már megfeledeztem a mérnökségről, az esztergapadról és a traktoristaságról. Pedig a vasreszelék azóta is szítál.

2019. november 18–19.

vigasság

KRISTÁLYVÁZA ZÖLDÁGGAL

– Halló! Na végre! Állj sza' meg, nete!¹ Látlak es! Szerusz komámasszon! Mondom, egyet fel kell híjjalak, ha má megtanultam tapogatni ezt a zokos telefont, s van internet es rajta, hogy még láthatlak es... Mü jól vagyunk, itt erőst nem gyorsult fel a zélet, mint nagyvároson, ahol tü éltek, főleg ilyenkor, mindenki behúzódik a házba, nezi a sorozatját, vaj veti a telefont. Azétt rossz, hogy elmentetek, milyen jól megvótunk örökké egymásnak – de tü kihasználtatok, hogy kinyílt a világ, s lehet tovább es menni, ezt hozta a forradalom ahajt harminc esztendeje, nyóc-vankilenbe...

Emlékszel-e vissza, micsa karácsonyunk vót akkor? Ugye, én még tizennyóc esztendő leán vótam, de járt mán komád vizitbe, eppe leérettségiztem, s mán adták a kihelyezést, menni kellett dógozni a városba.

Most es látom magam előtt azt a délutánt, mán haza vótam én es érve a munkából, s jött a hír, hogy kitört a forradalom; hogy hagyunk ott nagyszőnyegget, surlókefét s mindent a ház közepibe, senkit nem érdekelt mán a nagytakarítás, s mentünk Erzsi néniékni tévét nézni. Őlegettük egymást, hogy Ceausescuéknek annyi, immá vége lesz

a setének, a sorbaállásnak, a csürkelábas s ötletboros² világnak, minden lesz a bótokba, még az es, amit el se tudunk képzelni! Lehet, hogy te mán akkor tudtad, hogy eppe az nem lesz, amivel megvenni, azétt es léptetek le, mihelyt lehetett!

Vót nagy eszevisszaság a tévébe. Megmentési Frontosok dumáltak, taszigáltak fére egymást, egyik okosabb vót, mind a másik! Mü akkor mán Ferikét búsultuk, aki katona vót eppe, hogy vajon mi van vele. Hazajött hál' Istennek, szép szál ember ma es.

S akkor mondták, hogy nem szabad kimenni a zútra, met járnak a terroristák, a kútaot es megmérgezik. Sógoroméék gyorsan kicsibubástól, anyósostól lepakoltak a pincébe – három liter szesszel együtt, amit a kicsi keresztelőjire szereltek vót Aradról –, met sógor aszonta, hogy ha meg kell halni, hát legyenek együtt, s odale hátha nem keresi senki őket. Mikor osztán szóltak nekik, hogy immá elé lehet jóni, sutt³ nincs senki, asse tudták, hol vannak, hogy kerültek oda, feszt azt hajtották, haggyanak nekik békét, met a mennyországba kerültek...

S arra emlékszel-e – sokszor elkacagtuk azután –, hogy lett a te komádból, a zén akkor még szeretőmből a zegyetlen forradalmi

hős a faluba? Ádám s Éva estéje vót, de egy gyermek se járt énekelni, met meg vót tőtve a falu, hogy Marosfala felé mán a zútat es lezárták a terroristák, s komád pont arról kellett vóna jöjjön hajzám. Lestem es a zablakot, edesapám feszt szidott, hogy takarodjak fére onnét. Egyik eszemmel búsultam, ha jó, le es lóhetik, a másikkal mérgező vótam, met milyen a szerelmes, eszezavaradott cinkó⁴? Ha lett vóna akkor telefon, ilyen mobilos ne, sokkal okosabbak letünk vóna.

A komád el es indult, hozta egy pungába nekem a zangyalfiát: egy kristályvázát, amiből kifityegett egy zöd fenyőág. Szedte a lábait, a zúton egy lélek se járt, s gondolta, rövidit egy cseppet, s ahajt bé es csapta a Zigényeltek felé, mikor a csettenből elészökött egy hosszú fehér inges alak a fején olyan érdekes kendővel. Olyanokat láttunk eleget az Előre s a Hargita újságba Ceausescuval ölelkezni, tudtuk, hogy arabok, s terroristák es ej-sze. A zalak es egyedül, a komád es, mentek szembe egymással, de nem sokáig, met a zén emberem jettibe, hogy le ne lőjje a másik, úgy leütte a pungával, hogy a zarab azonnal leesett a földre... Akkor jedett meg, mikor a másik a földön magyarul kezdett jajgatni s kárinkodni, s kászálódott felfelé.

Kiderült, hogy Köllő Boldizsár vót a zarab, aki ugye sokat dógozott Irakba, a bányától vótak odaküldve, s aszitte, hogy vicces lesz, ha béötözik, s jesztegeti a zembereket. Mongyuk, így még szerencséje es vót, met ha valami részeg legénbanda kapja el, agyonütték vóna.

Osztán megúsza egy jó nagy kujakkal a fején, a váza szádából es kipercent egy darab, de a zödág megmaradt, met ugye a székely fenyőágnak még egy terrorista se árthat. Ahajt a jed-ségre, a békességre, s kicsi Jézus születése alkalmából megittak egy pohár pálinkát es, s osztán komád csak elért nálunk. Jól megjesztett, met má késő vót, mikor dergtetett⁵, bé se akartuk engedni, edesapám fészivel ment ajtót nyitani, de ez es eltött, s lassan helyrejött minden.

A váza most es ott van a szekrén tetején, a zödág elszáradt, mégescsak harminc esztendeje. S arra emlékszel-e, te komámasszon, mikor osztották osztán a segélycsomagokat, vidrekkal a majonézt s a szószokot s szeke-rekről a ruhákat? Kaptam én es egy fódózott edéntörölőt, s egy zöd pongyolát, most es megvan, csak mejjbe kicsit húz, de azétt jó meleg, nem vettem⁶ ki, s mikor felveszem, most es olyan

fiatalnak gondolom magamot, mind akkor.

Tük legalább elmentetek, látok világot es, s mégescsak eurót kerestek, s annyit nem kinlód-tok, mind mü itt!

Menyek no, ne kiábálj, ehejt komámasszonnal vátottam két szót! Most immá leteszlek, komámasszon. Hogy es kell? Met komád eléjött a fejből, s el kell szűrjem a tejet! Puszi, puszi, osztán te es híhatsz, s ne haragudj, hogy ennyit fostam a szót, de úgy jöttek a zemlékek, ki kellett mondjam. Szia!

Mit kiábál vajon, nem hallja, hogy jövök? Kellett nekem kristályváza zödággal, ahelyett mentem vóna Pistivel Spanyolba! Hívozt eleget, dehát hejába mentünk vóna mind el, valaki itthon es kell maradjon, s próbálja tartani a Székely Megmentési Frontot.

1 székely feddő szó (szerk.)

2 mivel az üzletekben nem lehetett bort kapni, az elvetemültebbje az OTJET (ecet) feliratú nedűt fogyasztotta (szerk.)

3 suhutt, sehol (székely szó) (szerk.)

4 fiatal leány (székely szó)

5 dörgetett, dörömbölt (székely szó) (szerk.)

6 vetettem (székely szó) (szerk.)